

Catherine Steadman

Mr. Nobody

Een roman

Karakter Uitgevers B.V.

Bij een ongeluk op deze snelheid zouden we niet op slag dood zijn. Dat is een goede zaak, zou je denken.

Maar dat is het niet.

Er is één ding dat erger is dan op slag dood zijn en dat is net niet op slag dood zijn. Geloof me, ik kan het weten. Ik ben arts. En nu ik eraan denk, zou het me zeer verbazen als deze huurauto airbags had.

Met glinsterende sneeuw bedekte velden vliegen voorbij. Wit bepoederde hagen, schapen, geploegde akkers, greppels; het decor van mijn jeugd, een winters schilderij van landelijk Engeland. Fel zonlicht in een helderblauwe lucht.

Ik werp een blik op de bestuurder, die geconcentreerd voor zich uit staart. De remmen piepen en ze schakelt terug voor alweer een scherpe, onoverzichtelijke bocht. Ik kan haar slechts in gedachten aansporen en hopen dat we nog op tijd zullen zijn. Voor mijn patiënt iets vreselijks doet.

Na de bocht geeft ze weer een dot gas, waarbij we gevaarlijk dicht langs de bomen van het bos rijden waar dit smalle weggetje doorheen loopt. In gedachten laat ik de waarschijnlijke gevolgen van een ongeluk de revue passeren, zie ik de weke massa van de hersenschors met een snelheid van 160 kilometer per uur tegen de massieve, bijna anderhalve centimeter dikke schedelwand knallen. Ik hoor het vlezig geluid van onze hoofden die in botsing komen met het donkergrijze plastic van het dashboard om vervolgens als een zweepslag met brute kracht weer tegen de hoofdsteunen terug te klappen. Een tweezijdig hoogenergetisch trauma. Een tweefrontenoorlog die geen leger kan winnen.

De tere, grijze materie die we allemaal als vanzelfsprekend beschouwen, het deel van ons lichaam dat ons maakt tot wie we zijn. Alles wat je bent, klapt op hoge snelheid terug tegen de ach-

terzijde van je eigen schedel. Een door brute kracht veroorzaakt frontaal, pariëtaal en occipitaal trauma. Zware bloedingen, inwendige bloedingen, kneuzingen en atrofie. Dood weefsel. Onherstelbaar beschadigde hersenen. Onze identiteit, verdwenen.

En dan een nieuwe gedachte, naast al deze gruwelijke angstbeelden: zelfs als we het op de een of andere manier zouden overleven, zou ik waarschijnlijk de enige zijn die ons er naderhand weer bovenop had kunnen helpen. Ik ben de enige arts met de juiste klinische ervaring in een omtrek van meer dan 150 kilometer. Wat een pijnlijke ironie.

We scheuren weer door een scherpe bocht. Ik moet wegduiken, want takken zwiepen tegen het kapotte zijraampje.

Ik moet me concentreren.

Ik knijp mijn bloedende vuist zo stijf mogelijk dicht en probeer me niet tegen de pijn te verzetten. Concentreer je. Geen nieuwe fouten maken. Want dit is allemaal mijn eigen schuld. Alles wat er gebeurd is. Ik had het kunnen voorkomen als ik maar beter mijn best had gedaan, beter had opgelet. Als ik bepaalde signalen had opgepikt. Als ik de voortekenen had gezien.

Mijn ogen schieten naar de weg voor ons. Ik zie het einddoel nu snel naderen aan de horizon: de parkeerplaats, met het pad dat naar beneden loopt, naar de zee. Die woeste en weidse uitgestrektheid. Daar moet hij zijn. Als we tenminste niet te laat zijn.

Ooit was er een tijd, lang geleden alweer, waarin ik mijn concentratie kwijt was. Ik pikte de signalen niet op en liet iets heel ergs gebeuren. Maar dit keer niet. Dat beloof ik. Dit keer loopt het anders af. Heel anders. Dit keer zal ik kunnen voorkomen dat er iets vreselijks gebeurt. Dit keer zal ik alles oplossen.

En, als ik heel erg eerlijk tegen mezelf ben, is dit misschien wel precies waar ik altijd op gehoopt heb. Een kans om het dit keer wel op te lossen. Je wordt tenslotte niet zomaar psychiater.

I

De man

Fel licht zodra de zachte huid van de oogleden van elkaar gaat.

Een lichaam, uitgestrekt op het strand.

Knipperende oogleden terwijl het gewaar zijn zich opent als een bloem, en dan is hij zomaar opeens wakker. Bewustzijn vloeit door zijn lichaam. Hij voelt de huid van zijn wang tegen het korrelige, koude zand. Verwarring.

Het geluid van de zee. Golven breken en stromen terug. Poef en sji.

Een januaridag, vroeg in de ochtend. Een Engels strand in hartje winter. De kust van Norfolk met kilometer na kilometer witgoud zand en de felle ochtendzon die alles scherp aftekent.

De wind blaast zandkorrels in sierlijke golfjes over het vlakke strand, recht in het onbeschermd gezicht van de man. Hij knijpt zijn ogen dicht omdat ze prikken.

Diep onder zijn schedeldak voelt hij een scherpe pijn en hij knijpt de perkamentachtige huid rond zijn ogen verder samen. Er vormen zich rimpels op zijn voorhoofd. De onverwachte pijn houdt aan en verspreidt zich door zijn hoofd. Het is bijna ondraaglijk. Hij hapt naar adem, maar de pijn slaat nog harder terug. Zijn warme uitademing verwaait in de koude zeewind.

Hij probeert de steken op te vangen door zich te ontspannen en de pijn door hem heen en over hem heen te laten stromen. Dat lijkt te werken; het lijkt langzaam minder te worden. Voor zijn gevoel blijft hij een eeuwigheid als een lappenpop op het zand liggen. Hij laat het rusteloze bonken in zijn hoofd langzaam betijen.

Alles doet hem pijn, maar toch verschijnt er heel aarzelend een gedachte aan de rafelranden van zijn bewustzijn.

Waar ben ik? De vraag drijft als een ijle flard in de lucht, net buiten zijn bereik.

Aarzelend haalt hij nog eens diep adem, waarna hij voorzichtig

probeert zijn hoofd op te tillen, zonder de pijn die op de loer ligt wakker te maken. Vochtig zand, net suikerkorrels, plakt aan zijn stoppelbaard terwijl hij zijn gewicht op zijn pijnlijke onderarmen laat rusten en voorzichtig probeert of ze daar wel sterk genoeg voor zijn. Hij knippert met zijn ogen tegen de ochtendzon.

Hoe ben ik hier terechtgekomen?

Om zich heen kijkend zoekt hij het landschap af naar antwoorden. Meeuwen wandelen over het strand, maar niets komt hem bekend voor.

Is er iets gebeurd?

Hij neemt het stille bos in zich op, dat even voorbij het strand begint. De donkere bomen zijn meer dan ondoorgrondelijk. Geen enkele aanwijzing. Niets waaraan hij iets van begrip kan ophangen.

Oké. Waar was ik voor ik hier kwam?

Hij kijkt op naar het spookachtig grijze firmament van de winterlucht boven zijn hoofd en vraagt zich af of hij misschien droomt. Misschien ligt hij wel gewoon in bed, veilig thuis, waar dat ook mag zijn. Maar de wolken kijken terug, zwaar en zwanger van regen. Hij huivert.

Pas nu dringt tot hem door dat zijn kleren nat zijn. De doorweekte stof plakt aan zijn huid. Hij rilt, want hij is verkleumd tot op het bot. Hij moet in beweging komen, dat weet hij in elk geval zeker. Hij moet warm zien te worden, want in dit weer loopt hij kans snel onderkoeld te raken.

Hij kijkt weer naar de bosrand achter het strand. De wind blaast scherpe zandkorrels tegen zijn huid, kleine speldenprikjes in zijn verkleumde lijf. Hij moet ergens beschutting zien te vinden.

Wankelend komt hij overeind. Bij elke beweging ontdekt hij nieuwe verwondingen.

Wanneer hij eenmaal overeind is gekomen, blijft hij aarzelend staan. Hij draait zich om zijn as en kijkt naar het zand op de plek waar hij lag. Zijn instinct dwingt hem te kijken, dat is alles. Om te controleren of hij iets verloren is, persoonlijke eigendommen heeft laten liggen, al zou hij niet weten wat. Maar hij moet toch wel iets bij zich hebben gehad?

Hij denkt even na en steekt zijn door de kou verdoofde handen in zijn natte zakken.

Er moet iets zijn.

Zijn natte broekzakken zijn leeg. Hij staat perplex en even weet hij niet wat hij moet doen.

Wat is er verdomme aan de hand?

Snel haalt hij zijn hand door zijn vochtige haar. Hij wil het gevoel hebben dat hij weer controle over zijn omstandigheden heeft en snapt wat er aan de hand is. Hij moet zich toch iets herinneren? Zijn hand glijdt over zijn hoofd en meteen gaat er weer een hevige pijsnscheut door zijn achterhoofd. Hij hapt naar adem, trekt snel zijn hand terug en ziet de donkere vlek op zijn vingers.

Bloed.

Hij knijpt zijn ogen dicht, want diep in zijn hoofd voelt hij weer die kloppende pijn. Hij ademt langzaam in en uit, tot het minder wordt. Wanneer hij zijn ogen weer opendoet, valt hem iets anders op, op zijn hand. Hij draait hem om en ziet dat er iets op geschreven staat in blauwe inkt. Een woord. De inkt is uitgelopen door het zeewater, maar er staat een woord. Hij staart er verbijsterd naar.

Wat kan dat betekenen?

Diep vanbinnen danst het woord op de grens van zijn geheugen. Het antwoord ligt op het puntje van zijn tong, zo dichtbij dat hij het bijna kan pakken. Maar het verdwijnt weer, buiten zijn bereik, ongrijpbaar als kwikzilver. Net als de lichtvlekjes die hij aan de binnenkant van zijn oogleden ziet als hij ze sluit.

Hij huivert. De kou brengt hem met een ruk naar het hier en nu. Hij moet ergens beschutting zien te vinden.

Het komt wel weer terug, houdt hij zichzelf voor. Hij schudt zichzelf even flink door elkaar en begint doelgericht landinwaarts te lopen.

Bij elke stap wordt er nat zand tussen zijn blote tenen omhooggedrukt, koud en dik als nat beton. Voortdurend tasten de tentakels van zijn brein voorzichtig zijn geheugen af, op zoek naar iets wat houvast geeft.

Wat is het laatste dat je je kunt herinneren?

Stilte. Het geluid van zeeschuim waarvan de drogende belletjes knappen in de wind.

Hij denkt na.

Hoe ben ik hier terechtgekomen?

Is er iets met me gebeurd?

Plotseling realiseert hij zich iets. Hij vertraagt zijn pas.

Wacht eens. Wie ben ik eigenlijk? Hoe heet ik?

Als versteend blijft hij staan, terwijl de wind door zijn korte, bruine haar speelt. Zijn hoofd tolt.

Waar kom ik vandaan?

Hij weet het niet meer. Hij kijkt weer naar de bloedvlek op zijn hand. En het woord op de rug van zijn hand. De paniek barst nu razendsnel los.

Waarom weet ik dat niet meer? Waarom weet ik mijn eigen naam niet meer?

De verschrikkelijke betekenis hiervan dringt met elke koude ademtocht dieper tot hem door. Hij verkeert nu in de greep van een primitieve en steeds heviger wordende angst.

O, god, het is allemaal weg.

Zijn wereld krimpt ineen tot de omvang van een speldenknop en breidt zich vervolgens weer uit tot een angstaanjagende, grenzeloze uitgestrektheid. Hij heeft geen grenzen meer. Wie is hij? Hij heeft geen zelf. De paniek zwelt brullend aan. Zijn hart klopt als een razende. Wanhopig zoekt hij naar iets – wat dan ook – wat hem houvast geeft. Hij speurt verwilderd de horizon af. Maar het is onmogelijk om eraan te ontsnappen, aan die leegte. Hij is hier nu, maar daarvoor is er niets. Er zijn geen antwoorden.

Gedachten malen door zijn hoofd. Opnieuw doorzoekt hij zijn lege zakken. Niets. Geen identiteitsbewijs, geen telefoon, geen portemonnee, geen sleutels, niets met een naam erop. Geen enkele manier om iets te weten te komen.

Hij probeert rustig adem te halen en zijn kalmte te hervinden. Hij probeert logisch na te denken.

Als er iets gebeurd is, zal iemand me vinden. Iemand zal me

vinden en terugbrengen naar waar ik vandaan kom. Dan zal ik het weer weten. Iemand zal me kennen. En dan komt alles terug. Dan komt het weer goed. Ik moet alleen iemand zien te vinden.

Hij kijkt op, ziet de bosrand weer en dan een opening, het begin van een pad. Hij begint te lopen, nu zo snel als hij kan. Hij moet iemand vinden.

Wacht.

Hij blijft plotseling weer staan. Puur zelfbehoud.

Misschien ben je hier zo alleen voor een goede reden.

Hij kijkt weer naar het woord op zijn hand. Het is de enige aanwijzing die hij heeft, maar het is niet genoeg.

Moet het hem ergens aan herinneren? Is het een waarschuwing?

Misschien is er iets heel akeligs gebeurd. Hij denkt aan zijn hoofdwond. Als hij door iemand is aangevallen, is het misschien helemaal geen goed idee om teruggevonden te worden. Althans niet zolang hij niet weet wat er gebeurd is en wie hij is. Misschien verkeert hij nog steeds in gevaar. Dat valt op dit moment onmogelijk te zeggen.

Hij slaat het woord op zijn hand in zijn geheugen op en veegt de inkt dan af aan zijn natte broek tot er niets meer van te zien is. Hij zal het onthouden. Hij kan het bewijsmateriaal maar beter verdonkeremen, voor hij ontdekt wordt.

Een gedachte komt aangesloten over de rand van zijn geheugen, een herinnering, of misschien alleen de schim daarvan. Net buiten zijn bereik. Iemand zegt iets tegen hem. Als hij het zich maar kon herinneren. Iemand zegt iets belangrijks tegen hem. Iets wat hij niet mag vergeten. Iets wat hij moest doen. Plotseling weet hij het weer.

Zorg dat je het niet verkloot.

Een herinnering. Dat is wat ze tegen hem zeiden, maar wie precies, dat weet hij niet meer. Hij klampt zich aan deze herinnering vast. Een waarschuwing, een dreigement, zo helder en duidelijk.

Zorg dat je het niet verkloot.

Wat mag ik niet verkloten? Denk na. Denk na.

Hij jaagt de herinnering na, maar deze verdwijnt weer achter

de horizon. Hij wordt zich bewust van zijn blote voeten, op het zand. Er komt een gedachte boven. Ooit heeft hij gelezen dat mensen die zelfmoord plegen, vaak eerst hun schoenen uittrekken. Had hij geprobeerd zelfmoord te plegen? Waarom hij zich dat feitje over die schoenen wel herinnert, weet hij niet. Heeft hij zelf zijn schoenen uitgetrokken en ze samen met al zijn andere bezittingen, en zijn leven, ergens op een keurig stapeltje neergelegd? Achtergelaten? Waarom zou hij zoiets doen? Hij voelt geen verdriet. Hij heeft niet het gevoel dat hij het type is om zelfmoord te plegen. Maar misschien heeft niemand dat gevoel.

Zorg dat je het niet verkloot. Die woorden vormen zijn enige houvast. Maar wat als hij het al verkloot heeft? Er licht weer een herinnering op in de duisternis. Iemand die op dringende toon iets tegen hem zegt.

Je moet haar vinden.

Haar vinden? Hij recht zijn rug. Dat is een volkomen duidelijk bevel. Een doel.

Is hij daarom hier? Om iemand te vinden? Wat heeft ze met hem te maken?

Hij denkt aan het woord dat hij van zijn hand heeft geveegd.

Waarom moet hij haar vinden?

De herinnering is zoals zij is. Meer is er niet. Wie ze ook is, hij moet haar vinden. Ze moeten nog meer gezegd hebben.

Hij probeert dieper te graven, maar door de inspanning begint de pijn in zijn achterhoofd weer te kloppen. Hij laat de gedachte schieten.

Het enige wat hij zeker weet, is dat iemand hem iets vertelde en hem een opdracht gaf. Wie het was weet hij niet meer, en ook niet hoe zij klonk, of hoe zij eruitzag. Maar hij vertrouwde haar, dat weet hij wel.

Hoe kan hij haar vinden – deze vrouw – als hij niet eens weet naar wie of waar hij zoeken moet?

De man wordt uit zijn gedachten losgerukt door een geluid in de verte. Iemand roept. Zijn instinctieve reactie is naar het bos te kijken. Zijn hart bonst. Maar hij ziet niemand. Misschien was

het de wind, al klonk het eerder alsof iemand een naam riep. Het kwam uit het bos, een stem die meegevoerd werd op de wind. Hij staart nog lang nadat het geluid is weggestorven voor zich uit. Hij weet zeker dat hij het goed gehoord heeft. Iemand.

Maar er is niemand.

Hij kijkt weer in de richting van de zee.

Daar hoort hij het geluid weer. Dit keer vlak achter hem. Een stem. Hij verstijft. Iemand staat pal achter hem.

Langzaam draait hij zich om op het natte zand. Er is inderdaad iemand. Een jonge vrouw. Net was ze er nog niet.

Waar is ze vandaan gekomen?

Hij knippert met zijn ogen en probeert wanhopig te begrijpen wat er gebeurt. Gedachten malen door zijn hoofd.

Een moment geleden was ze er toch nog niet, of wel? Is zij het? Is zij degene die hij vinden moet?

Maar op het moment dat hij zich dat afvraagt, weet hij het antwoord al.

Zij is het niet.

Hij neemt haar op en zij staart hem aan. Ze zegt iets tegen hem. Er is verwarring en bezorgdheid op haar gezicht te lezen, alsof ze al een tijdje tegen hem sprak. Ze zegt iets, iets wat hij niet goed verstaat. Haar woorden klinken vervormd en de betekenis ontgaat hem.

Zijn hoofd bonkt.

Ze heeft een bepaalde blik in haar ogen en alles wat hij weten moet, is in die blik te lezen. Voorlopig is hij veilig. Dat is hem net zo duidelijk als het zand en de kou en het felle, reflecterende geel van haar jas.

En dan plotseling, heel even, begrijpt hij precies wat hem overkomt. En weet hij dat dit hem al zo vaak overkomen is, precies dezelfde situatie. Het is een cyclus waaruit hij onmogelijk kan ontsnappen. Hij herinnert zich een klein detail van wat hem nu te doen staat. En op het moment dat hij dat weet, wordt hij overspoeld door een enorme paniekgolf en explodeert de felle pijnscheut in zijn hoofd met volle kracht, waarna hij op het zand in elkaar zakt.